

OPERA PHILOSOPHORUM MEDII AEVI

TOM 1

TEXTUS ET STUDIA

1976

STUDIA WOKÓŁ PROBLEMATYKI ESSE (Tomasz z Akwinu i Boecjusz)

SPIS TREŚCI

BP BOHDAN BEJZE:	Aby filozofów średniowiecza zrozumieć.....	5
-------------------------	--	---

I. TOMASZ Z AKWINU

MIECZYŚLAW GOGACZ:	Zawartość problemowa traktatu „De ente et essentia” Tomasza z Akwinu.....	9
---------------------------	--	---

1. Niejednolitość zagadnień i metod w treści traktatu „De ente et essentia”	9
1.1. Budowa treści tekstu „De ente et essentia”	9
1.2. Ujęcie w „De ente et essentia” problemu Boga jako przykład budowy treści traktatu.....	14
1.2.1. Streszczenie teorii Boga z rozdziału piątego.....	16
1.2.2. Omówienie treści teorii Boga.....	17
1.2.3. Podsumowanie wniosków analizy.....	23
1.3. Propozycja reguł analizy treści tekstu „De ente et essentia”	24
1.3.1. Temat i pogląd.....	24
1.3.2. Reguły analizy.....	26
1.3.3. Odmiany opisów bytu jako sposób odróżnienia nurtów filozoficznych.....	31
2. Nurty filozoficzne w traktacie „De ente et essentia”	55
2.1. Komentujący przegląd treści rozdziałów traktatu.....	36
2.2. Zestawienie poglądów metafizycznych Tomasza z Akwinu.....	46
2.2.1. Ślady myśli Tomasza w trzech pierwszych rozdziałach traktatu.....	47
2.2.2. Teoria struktury bytów w treści czwartego rozdziału oraz dopowiedzenia w następnych rozdziałach.....	50
2.3. Poglądy Arystotelesa w treści traktatu Tomasza.....	53
2.4. Przytoczone twierdzenia Boecjusza.....	59
2.5. Najbogatsza w traktacie Tomasza warstwa poglądów Awicenny.....	61
2.6. Neoplatonizm „Księgi o przyczynach” w „De ente et essentia”	74
2.7. Inne warstwy erudycji.....	79
3. Dyscypliny filozoficzne, metody i język traktatu.....	81
3.1. Metafizyka w traktacie Tomasza.....	81
3.2. Metody analizy i odmiany argumentacji.....	88
3.3. Język filozoficzny traktatu.....	96

BRUNON J. RUCIŃSKI:	Struktura bytu i struktura metafizyki w świetle „De ente et essentia” Tomasza z Akwinu.....	109
----------------------------	---	-----

1. Uwagi na temat tekstu „De ente et essentia”	109
1.1. Autentyczność tekstu.....	109

1.2. Geneza tekstu - czas i okoliczność powstania.....	110
1.3. „De ente et essentia” wobec tradycji.....	115
1.4. Przedmiot dociekań! w „De ente et essentia” i znaczenie Tomaszowego traktatu.....	120
2. Zagadnienie „istnienia” w „De ente et essentia”.....	124
2.1. Uwagi wstępne i metodologiczne.....	124
2.2. Byt i poznanie jego istoty.....	128
2.3. Istota, natura, quidditas.....	137
2.4. Zagadnienie subsystemy.....	152
2.5. Porządek ontologiczny.....	165
2.5.1. Akt realnego istnienia.....	165
2.5.2. Istnienie duszy ludzkiej.....	174
2.5.3. Refleksja metodologiczna.....	177
2.6. Rekonstrukcja koncepcji metafizyki w „De ente et essentia”.....	179
2.7. Dodatek. Relatywny charakter przypadłości.....	188

II. BOECJUSZ

BOECJUSZ: W jaki sposób substancje są dobre w tym, czym są, chociaż nie są dobrami substancjalnymi (Księga o „hebdomadach”).....197

1. Tekst łaciński.....	199
2. Tekst polski.....	204

JERZY GUŁKOWSKI: Zagadnienie reinterpretacji rozróżnienia między „esse” i „id quod est” w „De hebdomadibus” Boecjusza a geneza egzystencjalnej teorii bytu.....211

Wstęp.....	211
1. Uzasadnienie tematu.....	211
2. Metoda.....	213
3. Uwagi o literaturze.....	216
4. Uwagi o sposobie cytowania i przypisach.....	217
5. Struktura pracy.....	217
1. Uwagi ogólne o traktacie „De hebdomadibus”.....	219
1.1. Wyjątkowe miejsce Boecjusza w kulturze i filozofii średniowiecznej na tle wczesnego neoplatonizmu.....	221
1.2. Autorstwo, tytuł: „De hebdomadibus” i czas powstania traktatu.....	226
1.3. Krótka charakterystyka formy literackiej, struktury metodologicznej i treści traktatu.....	231
2. Typowe interpretacje rozróżnienia między „esse” i „id quod est” u autorów średniowiecznych i mediewistów współczesnych.....	241
2.1. Recepcja boecjańskiego rozróżnienia w średniowieczu.....	241
2.1.1. Glossy i wzmianki autorów średniowiecznych.....	242
2.1.2. Komentarze.....	251
A. Komentarz Gilberta de la Porree.....	251

B. Komentarz św. Tomasza z Akwinu.....	255
2.2. Interpretacje mediewistów współczesnych.....	266
2.2.1. Sugestie P.Duhema, K.Brudera, E.Gilsona, A.M.Goichon.....	268
2.2.2. Stanowisko H.F. Stewarta i E.K. Randa, H.J. Broscha oraz M.A. Krapca.....	270
2.2.3. Sugestie P. Hadota.....	272
2.2.4. Interpretacja G. Schrimpf.....	275
2.2.5. Interpretacja I.Craemer-Ruegenberg.....	287
2.2.6. Stanowisko Z. Kuksewicz.....	296
3. Próba reinterpretacji rozróżnienia między „esse” a „id quod est” w świetle problemu tytułowego i analizy kontekstowej traktatu.....	298
3.1. Sens problemu tytułowego a punkt wyjścia interpretacji boecjańskich reguł.....	298
3.2. Omówienie aparatury pojęciowej w „De hebdomadibus”.....	307
3.2.1. Terminy i określenia odnoszące się do „id quod est”.....	307
3.2.2. Terminy i określenia odnoszące się do „esse”.....	316
3.2.3. Sens terminów - „participare”, „habere”, „defluere”, „producere” a zagadnienie przyczynowania w „De hebdomadibus”.....	321
3.2.4. „Esse” a „existere”.....	327
3.3. Funkcja rozróżnienia między „esse” a „id quod est”, w przebiegu boecjańskiej analizy tytułowego paradoksu.....	334
Zakończenie.....	349
1. „De hebdomadibus” a „Liber de causis”.....	350
2. „De hebdomadibus” a „Metafizyka” Awicenny.....	355
3. „De hebdomadibus” a „De ente et essentia”.....	358
4. Niektóre wnioski i problemy wynikające z przeprowadzonych rozważań.....	361
Bibliografia.....	365
PRÉSENTATION (Le titre et la table des matières en français).....	373